

A közlekedési csapatok M és szakmai felkészítésének tapasztalatai

Tóth Bálint mk. alezredes

Az elmúlt évek szervezeti korszerűsítései nyomán az MN közlekedési szolgálat katonai szervezetei jobban igazodtak a várható feladatokhoz, nőtt a teljesítőképességük, vezetési, irányítási rendszerük célszerűbbé vált. Mindennek megfelelően a szervezetek strukturális felépítése és ebből adódó teljesítőképességük jobban megfelel alaprendeltetésüknek. A szervezeti korszerűsítés azonban egy sor még megoldásra váró problémát is felvetett a működőképesség, az alkalmazás és a teljesítőképesség technikai feltételeinek biztosítása területén.

Ezek a katonai szervezetek az MN közlekedési szolgálat közvetlen, illetve szakmai alárendeltségében a különböző tagozatokban kerülnek alkalmazásra.

A szervezeti változásokkal együtt – természetesen – a szervezetekhez lebiztosított tartalékos állomány összetételében, kiképzésében és összekovácsoltságában is jelentős változások következtek be. Ezért közlekedési csaparaink felkészítését kiemelt feladatként kezeltük és kezeljük a jövőben is.

Az 1984. évi felkészítési terv összeállításánál és végrehajtásánál fokozott figyelmet fordítottunk az újjonnan hadrendbe lépett szervezetek M parancsnoki állományának kiképzésére, valamint a szervezetek megalakítását végrehajtó csoportok felkészítésére. A rendelkezésünkre álló anyagi és létszám keretszámok célszerű elosztásával és felhasználásával biztosítottuk az új, és a jelentősebb változásban érintett szervezetek felépítését, elsődlegesen a parancsnoki állomány vonatkozásában.

A felkészítési feladatok végrehajtása, valamint azok ellenőrzése során sok hasznos tapasztalatra tettünk szert. Egy sor hiányosságot tártunk fel, amelyek kijavítását soronlevő fő feladatunknak tekintjük.

A közlekedési katonai szervezetek további felkészítését és összekovácsolását a következő években elsődlegesen komplex módon tervezzük, kiemelve közülük a rendszergyakorlat keretében való gyakorlást.

A különböző jelentések elemzése, valamint a végrehajtott ellenőrzések során olyan tapasztalatot szereztünk, hogy a szervezetek egy részéhez lebiztosított tartalékos állomány összetételében – objektív okok miatt – a nem megfelelő közlekedési szakmai számokkal helyettesítésként biztosítottak aránya jelentős, esetenként 20–25⁰/₀-ot is eléri.

Megjegyzem, hogy az országos statisztikai adatok alapján a közlekedési szakmai számon nyilvántartottak létszáma összességében 20–30⁰/₀-al meghaladja

a szükségletet, azonban azok egyenetlen területi elosztása, valamint egyes körzetekben jelentkező kiugró igények miatt a lebiztosításánál hiányként jelentkeznek. Különösen érvényes ez a vasútüzemi szakmai számokra. Előfordul, hogy egy katonai közlekedési szervezet részére hét megyéből került lebiztosításra a szükséges szakmai számú állomány.

A fentebb említett, hiányként jelentkező szakmai számokból adódó gondokon túlmenően bonyolítja a helyzetet, hogy a tartalékos állomány jelentős részénél a korábban megszerzett katonai szakképzettség a tényleges polgári képzettséggel és a huzamosabb ideje betöltött munkakörével nem egyezik meg. Példaként említhetők, hogy hidépítő szakmai számon nyilvántartott tartalékos tiszt 20 éve a kereskedelemben, közgazdászként dolgozik, vagy 15 éve vasútállomás forgalomirányítói munkakört ellátó tartalékos tiszt tüzér szakmai számon van nyilvántartva.

Ezen problémák tovább nehezítik a közlekedési csapatok vezető beosztású tartalékos tiszti szakállományának kiválogatását, szakmai felkészítését, ugyanakkor arra hívják fel a figyelmet, hogy nagyobb gondot fordítsunk fokozott felkészítésükre.

A központ hadtáp tagozatba tartozó közlekedési csapatok M parancsnoki állományának hatékonyabb felkészítése érdekében ebben az évben módszertani bemutató foglalkozást szervezünk és vezetünk le. A bemutató foglalkozás fő célkitűzése volt a szervezetek megalakításáért felelős hivatásos parancsnoki (M törzsfőnöki) állomány részére segítséget és módszert adni, az M parancsnoki foglalkozások tervezéséhez, előkészítéséhez és levezetéséhez. A bemutató hasznos tapasztalatokat adott és jelentősen növelte a felkészültséget. Célszerű időközönként hasonló foglalkozást ismételtelen lefolytatni.

A tartalékos tiszti állomány szakmai felkészültségének növelését jelentősen elősegítették az M parancsnoki foglalkozások keretében levezetett hadijátékok, törzsvezetési gyakorlatok. A hadijátékok, törzsvezetési gyakorlatok során az adott katonai szervezet részére meghatározott feladatok kidolgozására, a parancsnoki elhatározáshoz szükséges adatok előkészítésére, az alegységek feladatainak meghatározására, valamint a parancsnoki munkatérkép vezetésére, az elhatározás térképen való rögzítésére és a jelentések megtételére a tartalékos állomány maximális bevonását – tapasztalt hivatásos tisztek irányításával – tartottuk fő célkitűzésünknek.

A levezetett hadijátékok tapasztalatai azt bizonyították, hogy a tartalékos tiszti állomány döntő többsége nagy érdeklődéssel, megfelelő szakmai és vezetői készséggel, kellő politikai hozzáállással végezte feladatát. Az általuk kidolgozásra került okmányok, intézkedések többségükben megfelelő színvonalúak voltak.

Összességében, a foglalkozások végrehajtásába kellően bevont és irányított tartalékos állomány a saját szakmai felkészülésén túlmenően jelentős tapasztalatokat szerzett az adott szervezet feladatainak megszervezésében és végrehajtásában.

Természetesen az elért eredmények mellett szólnunk kell azon fogyatékoságokról is, amelyek gátolják, illetve fékezik a hatékonyabb felkészítést. Gyakorta előforduló problémaként jelentkezett, hogy az állomány foglalkoztatottsága – a tervek ellenére – nincs kellően biztosítva. Előfordultak üres járatok, nem kellően kihasznált idők. Ezek a hiányosságok lehetőséget adnak a fegyel-

mezetlenkedésre, s a kiképzés szükségességének megkérdőjelezésére, amely természetesen megalapozatlan vélemény.

Előfordult, hogy a foglalkozások levezetésére kijelölt előadók nem kellő alapossággal készültek fel, illetve előadásaik érdektelenek, igen alacsony színvonalúak voltak. Esetenként az oktatási kérdések feldolgozásánál a foglalkozásvezető nem kellően szelektálta mondanivalóját, így egy-két embert szakmailag érintő kérdéseket tárgyalt egy órában 40 főnek.

A nem kielégítő szakmai felkészültségből adódóan a hadijátékok alatt az M parancsnoki állomány egy részét az elméleti kidolgozó munka végzésére nem, illetve csak korlátozott mértékben lehet igénybe venni. Ezen időben az idő hatékony kibasznlása érdekében – az egyéni felkészülést kell előtérbe helyezni, elsősorban a tiszthelyettesi állomány részére.

A levezetett gyakorlatok tapasztalatai azt bizonyították, hogy a gondos előkészítés, a foglalkozás levezetésére kijelölt szervezet M törzsfőnökének és segítőinek (általában egy-két fő hasonló beosztású hivatásos tszt) erőfeszítései meghozzák az eredményt, amellett, hogy néhány negatív tapasztalatot is szereztünk.

Az M parancsnoki foglalkozások, hadijátékok mellett a tartalékos tiszti állomány 4–6 hetes időtartamú továbbképzése – elsősorban a területi katonai közlekedési szervezeteinknél (KSZI-ok) – a felkészítés jól bevált formája. A lebiztosított tartalékos tiszti állomány döntő többsége – a rendelkezésre álló keretek mellett – vett részt ilyen jellegű továbbképzésben az elmúlt években. A felkészítés ezen formája nagymértékben hozzájárul az állomány korszerű kiképzéséhez, ugyanakkor jelentős segítséget is nyújt az igazgatóságok béke feladatainak ellátásában is. Fő célkitűzésünk, hogy a tartalékos állomány behívásának ütemezését célszerűen kapcsoljuk az egyes szervezetek jelentősebb feladataihoz (pl. a nagy volumenű vasúti szállítások végrehajtása harcászati gyakorlatoknál), ezáltal biztosítsuk a várható háborús feladataiknak megfelelő tevékenységük tényleges gyakorlását is. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a fenti célkitűzések alapvetően megvalósuljanak. Néhány esetben merülnek fel akadályok, egyrészt tervezési, másrészt a behívásoknál időnként előforduló személyi problémák miatt.

A közlekedési csapatok, szervezetek alegység és egység szintű összekovácsolását a gazdaságosság figyelembevételével, esetenként MN érdekű építési és szállítási feladatokkal egybekötve – az előírt normák betartásával terveztük és hajtottuk végre, alkalmanként váratlan mozgósítási feladattal egybekötve. Ez a gyakorlati forma a szolgálatnál az egyik legeredményesebbnek tekinthető, mivel a katonai és szakmai felkészítés mellett hasznos építési, szállítási feladatokat is megoldanak és az állományt magas szinten összekovácsolja. Ezek során szerzett tapasztalataink szerint a tartalékos állomány felkészültsége jó színvonalú, összekovácsoltsága megfelelő. A gyakorlat során esetenként kimagasló szakmai felkészültségűkről tesznek tanúbizonyságot.

A közlekedési katonai szervezetek hivatásos és tartalékos állománya szakmai felkészültsége növelésének, a törzsek összekovácsolásának hasznos és eredményes módszere a törzsvezetési gyakorlatok lefolytatása. A gyakorlatok fő célkitűzése a törzsek munkája megszervezése, az alárendeltek irányítása, a parancsnoki elhatározások kidolgozása színvonalának további növelése és begyakorlása volt.

A több fokozatú törzsgyakorlás eredményeként javult az állomány szakmai felkészültsége, emelkedett a törzsek kidolgozó tevékenységének szervezettsége és színvonala, jelentős gyakorlatra tettek szert az alárendeltek irányításában.

A levezetett gyakorlatok tapasztalatai azonban azt is **mutatták, hogy tovább** kell növelni az általános katonai- elsősorban a harcászati- hadműveleti- valamint egyes vonatkozásban a szakmai felkészültséget.

A szakmai felkészültség növelésére – a szervezett foglalkozások mellett – alapvetően az önképzést kell előtérbe helyeznünk.

Ehhez különböző módszereket alkalmaztunk, mint meghatározott ütemterv szerint különböző ismeretanyagok elsajátítása, tanulmányok kidolgozása, foglalkozások anyagának kimunkálása. Ezek eredményességéhez nagyfokú önfegyelem, másrészt állandó ellenőrzés és számonkérés szükséges. Emellett megfelelő konzultálási lehetőségeket is biztosítani kell. Ezek megvalósításával az önképzésnek mind szélesebb kört kell biztosítani a jövőben.

A közlekedési katonai szervezeteknél a különböző – az előzőekben említett – formákban és módszerekkel végrehajtott M és szakmai felkészítések hasznosak voltak, céljukat elérték. Nőtt az állomány M katonai és szakmai felkészültsége, a törzsek, a katonai szervezetek mind **jobban összekovácsolódtak.**

a törzsek, a katonai szervezetek mind jobban összekovácsolódtak. A felkészítések is jelentős mérvben hozzájárultak ahhoz, hogy a hivatásos állomány mellett a tartalékos állomány döntő többsége korszerűen képzett és képes a várható feladatok végrehajtására. Emellett a felkészítés során szerzett tapasztalatok, legyenek azok bármely irányúak, jó alapot adnak a további munkához.

E néhány gondolat, tapasztalat közreadásával kívántam a felkészítés egyes fontosabbnak tartott kérdéseivel foglalkozni.